

XIV
СИМПОЗИЈУМ
О КРМНОМ
БИЉУ
СРБИЈЕ
2019

**ЗНАЧАЈ И
УЛОГА
КРМНИХ
БИЉАКА
У ОДРЖИВОЈ
ПОЉОПРИВРЕДИ
СРБИЈЕ**

ЗБОРНИК АПСТРАКАТА

18-19. април 2019, Пољопривредни факултет - Земун

ЗБОРНИК АПСТРАКАТА

XIV СИМПОЗИЈУМА О КРМНОМ БИЉУ СРБИЈЕ

Значај и улога крмних биљака у одрживој пољопривреди Србије
18-19. април 2019. година, Земун-Београд

Издавач

Друштво за крмно биље Републике Србије

Уредници

проф.др Саво Вучковић
др Зорица Бијелић

Тираж

100 примерака

Штампа

“Гораграф”, Улица Живка Петровића 11, Земун-Београд

Београд, 2019.

Организациони одбор

Проф. Др Саво Вучковић, Пољопривредни факултет, Београд-Земун
Др Зорица Бијелић, Институт за сточарство, Београд-Земун
Др Драган Милић, Институт за ратарство и повртарство, Нови Сад
Др Ђорђе Крстић, Пољопривредни факултет, Нови Сад
Др Јасмина Миленковић, Институт за крмно биље, Крушевац
Др Алекса Божичковић, Пољопривредни факултет, Београд-Земун
Др Ратибор Штрбановић, Институт за заштиту биља и животну средину, Београд
Др Бранко Милошевић, Институт за ратарство и повртарство, Нови Сад
Др Драгољуб Бековић, Пољопривредни факултет, Лешак, Косовска Митровица

Програмски одбори

Др Зоран Лугић, Институт за крмно биље, Крушевац
Др Раде Станисављевић, Институт за заштиту биља и животну средину, Београд
Др Ђура Карагић, Институт за ратарство и повртарство, Нови Сад
Проф. Др Ненад Ђорђевић, Пољопривредни факултет, Београд-Земун
Проф. Др Владета Стевовић, Агрономски факултет, Чачак
Др Виолета Мандић, Институт за сточарство, Београд-Земун
Проф. Др Бранко Ћупина, Пољопривредни факултет, Нови Сад
Др Драган Терзић, Институт за крмно биље, Крушевац
Др Војислав Михаиловић, Институт за ратарство и повртарство, Нови Сад

Секретаријат

др Сања Васиљевић
др Зорица Бијелић
др Виолета Мандић

Министарство просвете, науке и технолошког развоја је подржало одржавање скупа

САДРЖАЈ

Пресек научно-истраживачког рада о крмном биљу од 1972. до данас	1
Вучковић С., Стевовић В., Лугић З.	
Мултифункционална улога крмног биља	3
Карагић Ђ., Милић Д., Михаиловић В., Васиљевић С., Милошевић Б., Катански С., Живанов Д.	
Стање и перспективе производње кабасте сточне хране у Србији	5
Лугић З., Радовић Ј., Соколовић Д., Бабић С., Зорнић В.	
Значај крмних биљака у плодореду	7
Ђупина Б., Крстић Ђ., Вујић С	
Научно-истраживачки рад на пројекту eucleg (први велики корак или сан за један дан)	9
Милић Д., Карагић Ђ., Васиљевић С., Живанов Д., Катански С., Соколовић Д., Радовић Ј.	
Допринос оплемењивања једногодишњих махунарки већој производњи биљних протеина	11
Михаиловић, В., Васиљевић, С., Карагић, Ђ., Милошевић, Б., Милић, Д., Катански, С., Живанов, Д., Ђупина, Б., Крстић, Ђ., Поповић, В.	
Конзервисање кабасте хране	15
Ђорђевић Н., Грубић Г., Стојановић Б., Божичковић А.	
Стратегија семихибридног оплемењивања луцерке у Србији	17
Милић Д., Катански С., Карагић Ђ., Ташки- Ајдуковић К.	
Испитивање страних сорти луцерке у циљу проширења постојеће генетске базе	19
Радовић Ј., Лугић З., Соколовић Д., Бабић С., Јевтић Г., Анђелковић С.	
Нови изазови у оплемењивању црвене детелине (<i>Trifolium pretense</i> L.) у одрживој пољопривреди	21
Васиљевић С., Радиновић И., Влаисављевић С., Микулић М., Милошевић Б., Катански С., Долапчев А., Драгић В.	
Анализа генетичке добити остварене различитим методама оплемењивања енглеског љуља	23
Соколовић Д., Бабић С., Радовић Ј., Лугић З., Петровић М., Зорнић В., Пријовић М.	
Морфометријске особине природних популација мађарске детелине (<i>Trifolium pannonicum</i> Jacq.)	25
Петровић М., Дајић-Стевановић З., Лугић З., Зорнић В., Пријовић М.	
Типови варијација у огледима са вишегодишњим легуминозама	27
Зорић М., Милић Д.	
Оплемењивање крмног сирка у институту за ратарство и повртарство	29
Долапчев А., Продановић С., Сикора В., Милић Д., Карагић Ђ., Катански С., Милошевић Б.	

Морфолошко молекуларна идентификација врсте <i>Ascochyta pisi</i>	31
Живанов, Д., Нагл, Н., Ухларик, А., Долапчев, А., Карагић, Ђ.	
Анализа чистоте семена луцерке при доради на машини за фино чишћење	33
Ђокић Д., Терзић Д., Миленковић Ј., Радовић Ј., Анђелковић С., Станисављевић Р., Копривица Р.	
Утицај међуредног растојања на принос и квалитет семена еспарзете (<i>Onobrychis viciifolia</i> Scop.) у агроеколошким условима Јужне Србије	35
Бековић Д., Станисављевић Р., Биберцић М., Стојковић С., Кнежевић Јасмина	
Квалитет семена вишегодишњих крмних трава	37
Станисављевић Р., Штрбановић Р., Поштић Д., Ђокић Д., Терзић Д., Миленковић Ј., Кнежевић Ј.	
Утицај ђубрења на принос и квалитет природних травњака	39
Пајчин Ђ., Вучковић С., Симић А., Поповић В.	
Утицај ђубрења и времена кошења на принос суве материје и принос протеина на природном травњаку	41
Зорнић В., Петровић М., Лугић З., Бабић С., Радовић Ј., Соколовић Д., Лазаревић Ђ.	
Прелиминарни резултати утицаја минералних ђубрива на принос сена луцерке	43
Катански С., Милић Д., Карагић Ђ., Васиљевић С., Долапчев А.	
Квалитативна својства луцеркиних крмних смеша са јежевицом и високим вијуком	45
Бијелић З., Мандић В., Симић А.	
Утицај сорте и соног стреса на почетни пораст црвене детелине	47
Мандић В., Бијелић З., Крњаја В.	
Утицај микробне инокулације на принос жутог звездана (<i>Lotus corniculatus</i> L.)	49
Анђелковић С., Васић Т., Радовић Ј., Бабић С., Миленковић Ј., Делић Д., Штрбановић Р.	
Мogućност гајења лупине на киселом земљишту	51
Стевовић В., Томић Д., Ђуровић Д., Мандић М.	
Принос зрна и садржај сирових протеина у зрну код различитих сорти јарог грашка	53
Милошевић Б., Карагић Ђ., Михаиловић В., Живанов Д., Ухларик А.	
Значај групе зрења за принос надземне биомасе соје у построј сетви	55
Терзић Д., Марковић Ј., Поповић В., Васић Т., Ђокић Д., Миленковић Ј.	
Продуктивност соје на лесвираној смоници киселе реакције	57
Томић Д., Стевовић В., Ђуровић Д., Мандић М.	

Принос и квалитет генотипова ливадског и високог вијука.....	59
Бабић С., Соколовић Д., Радовић Ј., Лугић З., Анђелковић С., Петровић М., Зорнић В.	
Гајење енергетских трава из рода <i>Panicum</i> и могућности коришћења за сточну храну.....	61
Миленковић Ј., Станисављевић Р., Ђокић Д., Терзић Д., Марковић Ј., Анђелковић С., Васић Т.	
Утицај прајминга семена водом, цинком и фолијарне примене цинка у раној фази пораста хибрида кукуруза на принос протеина	63
Таминцић Г., Савић Ј.	
Густина као фактор повећања приноса у производњи кукуруза.....	65
Баловић И.	
Принос суве масе кукуруза у различитим системима гајења усева	67
Симић М., Драгичевић В., Бранков М., Бабић М.	
Продуктивност фацелије у односу на међуредно растојање.....	69
Поповић В., Михаиловић В., Вучковић, С., Пејић Б., Живановић Љ., Коларић Љ., Икановић Ј., С. Јакшић	
<i>Alternaria</i> spp. Проузроковач болести боба у Србији.....	71
Васић Т., Миленковић Ј., Анђелковић С.	
Рационално чување биомасе енглеског љуља.....	73
Икановић Ј., Лакић Ж., Живановић Љ., Поповић В., Коларић Љ.	
Квалитет силаже једногодишњих легуминоза и житарица у зависности од њиховог односа у смеси.....	75
Марковић, Ј., Васић, Т., Терзић, Д., Петровић, М., Костић, И., Пријовић, М., Лазаревић, Ђ.	
Анализа садржаја протеина у сточном грашку (<i>Pisum sativum</i> L.) методом блиске инфрацрвене спектроскопије.....	77
Ухларик А., Теран М., Милошевић Б., Живанов Д., Торбица А., Карагић Ђ., Катански С.	
Утицај танина на квалитет протеина у исхрани преживара.....	79
Џекић Б., Божичковић А., Бијелић З., Ружић-Муслић Д., Стојиљковић Н., Мићић Н., Максимовић Н.	
Додавање бентонита крмивима у исхрани крва.....	81
Мићић Н., Ђорђевић Н., Бијелић З., Крњаја В., Мандић В., Пантелић В., Џекић Б.	

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

633.2/.4(048)
636.085/.086(048)

СИМПОЗИЈУМ о крмном биљу Србије Значај и улога крмних биљака у
одрживој пољопривреди Србије (14 ; 2019 ; Земун)

Зборник апстраката / XIV Симпозијума о крмном биљу Србије Значај
и улога крмних биљака у одрживој пољопривреди Србије 18-19. април
2019, Земун ; [уредници Саво Вучковић, Зорица Бијелић]. - Београд :
Друштво за крмно биље Републике Србије, 2019 (Земун : Гораграф). - 82
стр. : граф. прикази, табеле ; 24 cm

Тираж 100. - Библиографија уз поједине апстракте.

ISBN 978-86-900980-0-2

а) Крмне биљке -- Апстракти б) Сточна храна -- Производња --
Апстракти

COBISS.SR-ID 275865612

СТРАТЕГИЈА СЕМИХИБРИДНОГ ОПЛЕМЕЊИВАЊА ЛУЦЕРКЕ У СРБИЈИ

Милић Д., Катански С., Карагић Ђ., Ташки- Ајдуковић К.¹
Институт за ратарство и повртарство, 21000 Нови Сад, Србија

Увод: Семихбридна стратегија оплемењивања луцерке се базира на укрштању популација са циљем избегавања потребе за инбред линијама у циљу делимичног захватања ефеката хетерозиса. Циљ истраживања је био: а) да се провери агрономски потенцијал новостворених семихбрида луцерке, б) да се реafirмише хибридно оплемењивање, и в) укаже на последице и разлике у методици примењене семихбридне стратегије.

Материјал и методе: Приноси суве материје 3 семихбридне популације луцерке (*M. sativa ssp. sativa*), НС Јелена, НС Сила и НС Тара, су праћени током 2012 – 2017. године у серији огледа у Институту за ратарство и повртарство на Римским Шанчевима. НС Јелена је прва српска сорта луцерке створена семихбридним приступом у оплемењивању (2014), а након ње су признате НС Сила и НС Тара (2017). НС Јелена је створена укрштањем српских (Банат ВС и Медиана ЗМС V) и грчких (*Dolichi and Nyliki*) хетеротичних група, док је НС Сила створена укрштањем српске (Банат ВС), иранске (*Ghareh Yon Geh*) и шпанске (*RSI 20*) хетеротичне групе. НС Тара је створена укрштањем раније потврђених хетеротичних група из Француске (*Ресу*) и Шпаније (*RSI 20*). Генетичка дистанца (применом микросателита) је коришћена као метод процене сличности потомстава на интрапопулационом нивоу за избор родитеља за хибридизацију код сорти НС Сила и НС Тара.

Резултати: Добијени резултати јасно указују на предност семихбридног метода оплемењивања луцерке. У серији мутиликацијских огледа током 2013-2016. године НС Сила (16,8 т/ха) и НС Јелена (22,8 т/ха) су надвисиле у приносу комерцијалне сорте НС Банат ЗМС II (16,2 т/ха) и НС Медиану ЗМС V (21,3 т/ха). Испољавање хетерозиса је посебно праћено код сорте НС Тара. Резултати двогодишњих огледа (2016 - 2017) указују на позитивне вредности хетерозиса у односу на средњу вредност родитеља (5.5%-6.8%), без хетеротичних ефеката у односу на бољег родитеља, али су приноси били у рангу комерцијалних стандарда. У истом огледу семихбрид - НС Јелена (27,8 т/ха) је остварио веће приносе суве материје него семихбрид НС Тара (25,5 т/ха) и стандард НС Банат ЗМС II (26,5 т/ха). У другом мутиликацијском огледу са примењеним четворооткосним системом косидбе, резултати указују да је на појединим локацијама НС Тара остварила

значајно већи принос (13,5 – 17,6 т/ха) у односу на комерцијални стандард (13,0 -16,6 т/ха).

Закључци: Избор хетеротичне групе зависи од: генетичке униформности родитеља, примењеног система косдибе, рејонизације сорте и начина умножавања семена семихибрида. Родитељске популације требају бити исте групе дормантности, слично толерантне на абиотски и биотски стрес у циљу смањења генетичког оптерећења семихибрида. Како је луцерка аутотетраплоидна врста, оплемењивање се ради на популационом нивоу/популационим хибридима, те у следећим корацима треба експериментално потврдити да ли ће се хетеротични ефекти појављивати у наредним генерацијама (4-6) умножавања семена семихибрида. Примењени приступ и остварени резултати представљају први покушај да се оплемењивање луцерке у Србији учини ефикаснијим на начин који је више у сагласју са другим диплоидним врстама (кукуруз, сунцокрет), али са разликама у примењеној технологији и добијеним резултатима.